

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2001 vp

Hallituksen esitys laiksi tuloverolain 38 ja 39 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä toukokuuta 2001 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi tuloverolain 38 ja 39 §:n muuttamisesta (HE 47/2001 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Kari Aaltonen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Marja Nikkanen, Verohallitus
- johtaja Esko Kiviranta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
- lainopillinen asiamies Anna Lundén, Suomen Yrittäjät ry.

Kirjallisen lausunnon ovat toimittaneet Veronmaksajain Keskusliitto ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund.

HALLITUKSEN ESITYS

Maatalouden harjoittajan, yksityisen elinkeinonharjoittajan, kuolinpesän ja verotusyhtymän osakkaan maatalouden ja elinkeinotoiminnan tulos verotetaan osaksi pääomatulona ja osaksi ansiotulona. Pääomatulo-osuudesta maksetaan 29 prosentin mukainen pääomatulovero. Loppuosa verotetaan ansiotulona, jonka veroprosentti määräytyy verovelvollisen ansiotulojen kokonaismäärän perusteella.

Yritystulo jaetaan tuloverolain 38 §:n mukaan pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin siten, että pääomatuloksi katsotaan 18 prosenttia maatalouteen tai elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta ja loppuosa tuloista verotetaan ansiotulona.

Yritystulo jaetaan tuloverolain 14 §:n mukaan puolisoitten kesken. Jaettavan yritystulon ansiotulo-osuus jaetaan yrittäjäpuolisoiden kesken heidän työpanostensa suhteessa. Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus jaetaan puolisoitten kesken sen mukaan, missä suhteessa he omistavat toiminnan nettovarallisuutta.

Hallitus ehdottaa, että verovelvollinen voisi valita verotuksessa yritystulon pääomatulo-osuudeksi 18 prosentin sijasta 10 prosenttia. Tätä koskeva vaatimus olisi esitettävä ennen verovuodelta toimitettavan verotuksen päättymistä. Jollei vaatimusta tehdä, yritystulon pääomatulo-osuus määräytyisi 18 prosentin mukaan. Vaatimus olisi verovuosi-kohtainen.

Ehdotettua lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2001 toimitettavassa verotuksessa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Valtiovarainvaliokunta käsitteli viime joulukuussa tuloverolain muutoksia koskevasta hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä (VaVM 38/2000 vp — HE 102/2000 vp) eri vaihtoehtoja ansio- ja pääomatulojen eriytetyn verotusjärjestelmän synnyttämien ongelmien ratkaisemiseksi. Mietinnön pohjalta eduskunta hyväksyi lausuman, jossa edellytettiin hallituksen antavan keväällä 2001 esityksen, jolla voidaan ratkaista eriytetyn verojärjestelmän aiheuttamat ongelmat matalilla tulotasoilla oleville yrittäjille ja maatalouden harjoittajille. Tässä hallituksen esityksessä on otettu huomioon edellä tarkoitetut valiokunnan kannanotot.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan valtiovarainministeriö on hallituksen esitystä valmistellessaan tutkinut myös muita ratkaisumalleja. Muihin vaihtoehtoihin kuitenkin liittyy

useita ongelmia, joten valiokunta pitää hallituksen esittämää mallia tarkoituksenmukaisena.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että verovelvollisen on tehtävä valinta pääomatulon osuudeksi ennen verotuksen valmistumista. Tämä saattaa aiheuttaa sen, että valinta jää tekemättä tietämättömyydestä. Sen vuoksi on tärkeää tiedottaa lainmuutoksesta tehokkaasti.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että erityisesti pienet henkilöyhtiöt, jotka nyt jäävät järjestelmän ulkopuolelle, voivat joutua eriarvoiseen asemaan järjestelmän piiriin tulevien kohderyhmien kanssa. Tämän vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että lainmuutoksen vaikutuksia seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin näiden epäkohtien korjaamiseksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Maria Kaisa Aula /kesk	Matti Saarinen /sd (osittain)
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Sakari Smeds /kd
jäs.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	Irja Tulonen /kok
	Pirjo-Riitta Antvuori /kok	Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
	Matti Huutola /vas	Jukka Vihriälä /kesk
	Seppo Kääriäinen /kesk	vjäs. Ulla Juurola /sd
	Reijo Laitinen /sd	Kari Kantalainen /kok
	Markku Laukkanen /kesk	Hannes Manninen /kesk
	Hanna Markkula-Kivisilta /kok	Iivo Polvi /vas
	Tuija Nurmi /kok	Jussi Ranta /sd.
	Ola Rosendahl /r	

Valiokunnan sihteereinä jaostokäsittelyssä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Arvo J. Kämppi

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.

VASTALAUSE

Perustelut

Pienituloisten yrittäjien pääomaverokohtelu on johtanut monissa käytännön tapauksissa epäoikeudenmukaiseen yritystulon verottamiseen ansioverotukseen nähden. Tilanne on ollut ongelmallinen myös yrittäjän sosiaaliturvan kannalta. Ongelma on koskenut erityisesti maatalousyrittäjiä ja muita yksityisiä elinkeinonharjoittajia, jotka eivät voi suorittaa itselleen palkkaa.

Hallituksen esitys ei korjaa riittävästi tilannetta ja lisää jonkin verran yrittäjien verosuunnittelutarvetta. Järjestelmän tulisi olla oikeudenmukaisempi ja joustavampi siten, että pääomatulo-osuus liikkuisi portaattomasti 18 prosentin ja nollan välillä. Pääomatulo-osuuden tulisi määräytyä viranomaisratkaisuna verovelvollisen

kannalta edullisesti niin, ettei yritystulo tule verotetuksi ankarammin kuin samansuuruinen palkkatulo. Tällainen käytäntö vastaisi myös maatalouden tuloratkaisussa sovittua menettelyä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muutoin mietinnön mukaisena paitsi, että lakiin lisätään uusi 38 §:n 2 momentti ja 39 §:n 2 momentti (**Vastalauseen muutosehdotus**) seuraavasti:*

Vastalauseen muutosehdotus

38 §

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus

(1 mom. kuten VaVM)

Jos verovelvollisen valtionverotuksen verotettava ansiotulo on pienempi kuin valtionverotuksen verotettavan ansiotulon alaraja, jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudesta, josta on vähennetty aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut pääomatulolajin tappiot, jätetään kuitenkin verotusta toimitettaessa vahvistamatta valtionverotuksen verotettavan ansiotulon alarajan ja

verovelvollisen verotettavan ansiotulon erotusta vastaava määrä. (Uusi)

39 §

Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

(1 mom. kuten VaVM)

Mitä edellä 38 §:n 2 momentissa on säädetty, sovelletaan myös määritettäessä verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuutta. (Uusi).

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2001

Olavi Ala-Nissilä /kesk
Maria Kaisa Aula /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Markku Laukkanen /kesk

Hannes Manninen /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Sakari Smeds /kd